

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

ΤΗΣ Κ. Α. ΖΕΝΝΕΒΡΑΪ'Υ'

Η Φλωρέτα

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ.— 'Η Φλωρέτα, μιά φτωχή και μικρούλα χωρική, περνάει μιά ζωή δυστυχισμένη στο σπίτι της. 'Η μητέρα της είναι άρρωστη θαρεια και ο πατέρας της που

ή άρρωστεια της γυναίκας του τον έκανε να χάσει το θάρρος του, γκρινιάζει και τη μαλλώνει από το πρωί ως το θράδυ. Και σαν να μη φτάνουν όλ' αυτά, τους δέρνει ή πιό μεγάλη φτώχεια. 'Η μόνη χαρά της Φλωρέτας είναι να πηγαίνει να θόσκη τη γίδα τους και την άγελάδα τους στα χωράφια, όπου συναντάει ένα μικρό θοσκό, το Γιάννη, και παίζει μαζί του. Μιά μέρα μάλιστα ο Γιάννης της χαρίζει μιά σφυρίχτρα κι' αυτό την κάνει ευτυχισμένη.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

— Μη στενοχωριέσαι, έλεγε ή Φλωρέτα στη σφυρίχτρα της, σε λίγο θα ξανατραγουδήσης... Θα πάμε στα χωράφια και θα θρούμε το Γιάννη.

'Η Φλωρέτα δεν άργησε να φορέση τη φουσιτίσα της κι' επειδή όλη της ή τουαλέττα περιωριζόταν σ' αυτό μονάχα το ρούχο, σε λίγο βγήκε από το σπίτι μαζί με τα δύο της ζώα και τράβηξε για το μέρος, όπου θα συναντούσε το Γιάννη, όπως είχαν συμφωνήσει.

Ο φίλος της θρικόταν εκεί και την περίμενε.

— Πολύ άργά, βλέπω, της είπε, ξυπνάτε έσείς στο σπίτι σας. 'Εμείς έχουμε δυο ώρες τώρα που σηκωθήκαμε. Ο πατέρας μου είναι στο χωράφι κι' όργώνει. 'Η μητέρα μου μούδωσε ζεστή σουπα... 'Εφαγα για καλά και ήρθα εδώ... Με και πάλι σε περιμένω τόση ώρα.

— 'Εμένα είναι άρρωστη ή μητέρα μου, ψιθύρισε ή Φλωρέτα.

— 'Α! γι' αυτό λοιπόν είσαι τόσο άχτένιστη κ' ή φουσιτα σου είναι τούσα άπλυτη; 'Η δικές μου άδελφές είναι πολύ καθαρές και περιποιημένες...

'Η Φλωρέτα έγινε κατακόκκινη και χαμήλωσε τα μάτια της. Στ' αλήθεια, ήταν τόσο άπεριποίητη!

— Μά γιατί είσαι τόσο άπλυτη; τη ρώτησε ο Γιάννης. Δεν είναι δά και τόσο δύσκολο να πλύνης το πρόσωπό σου... 'Ελα στο ποταμάκι που τρέχει στο λιβάδι μας... 'Ελα να πλυθής! Και τότε θα ιδής πόσο πιό όμορφη θα είσαι άμα φύγη αυτή ή σκόνη που κάνει το πρόσωπό σου μαύρο.

Και σηκώνοντας την Φλωρέτα στην άγκαλιά του, την πέρασε από το φράχτη. 'Επειτα κρατώντας την από το χέρι, έτρεξε μαζί της ως το ρυάκι, το όποιο κυλούσε ανάμεσα από τα χαλίκια και τα χόρτα.

'Ηταν ωραιότατο το ρυάκι εκείνο, πολύ χαρούμενο και φλυαρούσε τρελλά με ό,τι συναντούσε στο δρόμο του. Σταματούσε μιά στιγμή μπρός στις πικροδάφνες, τους έλεγε δεν ζέρω κι' εγώ τί, το όποιο εκείνες άκουγαν σκύβοντας προς τα έμπρός... Παρέκει άφριζε άπάνω σε μιά μεγάλη πέτρα που του έφραζε το δρόμο κι' έπειτα άρχιζε να τρέχη πάλι.

— Κύτταξε μέσα στο νερό το πρόσωπό σου! είπε ο Γιάννης. Βλέπεις ότι δεν είσαι όμορφη;... Σε λίγο θα δής...

— Μά με τί θα πλυθώ; ρώτησε ή μικρούλα.

Και τα μάτια της γέμισαν δάκρυα, καθώς συλλογίσθηκε ότι ο Γιάννης την εύρισκε άσχημη.

— Στάσου, της είπε, θα σε πλύνω όπως πλένει ή μητέρα μου τις άδελφές μου... Θα δής...

Και κόβοντας ένα πλατύ φύλλο νυμφαίας, το γέμισε νερό κι' άρχισε να τρίβη μ' αυτό το πρόσωπο της Φλωρέτας, τ' αυτιά της και το λαιμό της... 'Ασφαλώς θα είχε πολύ καιρό να πλυθη ή μικρούλα, γιατί ο Γιάννης αναγκάστηκε να ξανακάνη τρεις-τέσσερες φορές τα ίδια, ως ότου τέλος φάνηκε όλοκάθαρη ή όμορφη και τριανταφυλλένια έπιδερμίδα της φίλης του. Τότε την έσκούπισε με το μαντήλι του.

— Μά ξέρεις πως είσαι όμορφη; Και πολύ όμορφη μάλιστα! της φώναξε. 'Εχεις μεγάλα μάτια και χαριτωμένο στοματάκι. 'Ελα τώρα, πλύνε και τα πόδια σου... Και κάθε μέρα να κάνης το ίδιο ή στο σπίτι σας ή εδώ στο ποταμάκι.

— 'Ω! όχι στο σπίτι μας! είπε ή Φλωρέτα. Θα με μαλλώνη ο πατέρας μου. Θα λήη πως χάνω τον καιρό μου και πως είμαι τεμπέλα!...

— Τί παράξενους γονείς που έχεις, Φλωρέτα!... είπε ο Γιάννης. Οί δικοί μου με μαλλώνουν άμα δεν είμαι καθαρός σαν αυτούς... Και το σπίτι σας πως είναι; Είναι θρώμικο κι' αυτό;

— Ναί, είναι θρώμικο...

— 'Ω! νάβλεπες το δικό μας!... 'Αστράφτει από την καθαριότητα... 'Ολα λάμπουν... Τα καζάνια γυαλίζουν σαν καθαρέφτης που τον χτυπάει ο ήλιος. Και τα ζώα μας τα πλένουμε... 'Η άγελάδα σου είναι καταλασπωμένη... Να την έβλεπε έτσι ή μητέρα μου θάβαζε τις φωνές...

— Μά έμεις στο σπίτι μας δεν έχουμε κανένα για να κάνη αυτές τις δουλειές. 'Η μητέρα μου θρικόεται κατάκοιτη, στο στρώμα κι' εγώ είμαι μικρή άκόμα...

— Φτωχή Φλωρέτα! είπε ο Γιάννης με συμπόνοια. Φίλησε με τώρα και μη φοβάσαι... 'Αμα θα μεγαλώσω, θα σε βοηθάω εγώ να καθαρίζης το σπίτι σου

II

ΜΕΓΑΛΗ ΛΥΠΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΗ ΧΑΡΑ

Τα παιδιά αλλάζουν γρήγορα ψυχική κατάσταση και ή χαρά είναι το συνηθισμένο γνώρισμα της άθώας ήλικίας τους. 'Ετσι, μετά πέντε λεπτά, ο Γιάννης κ' ή Φλωρέτα γελοούσαν με όλη τους την καρδιά κι' έπαιζαν και κυνηγιόντουσαν σαν να ήσαν παλιοί φίλοι.

Το θράδυ, ή Φλωρέτα ξαναγύρισε στο σπίτι της άργότερα από τη συνηθισμένη της ώρα. Ο πατέρας της την περίμενε και, μόλις την είδε από μακριά της φώναξε:

— Γιατί άργησες, παλιοκόριτσο; Τρέχα γρήγορα κοντά στη μητέρα σου για να πάω να φωνιάσω το γιατρό. Κύτταξε να την καταφέρης να πιη λίγο γάλα, γιατί δεν θέλει να θάλη τίποτε στο στόμα της.

'Η μικρούλα μπήκε στο φτωχικό δωμάτιο. 'Η άρρωστη, πλαγιασμένη στο κρεβάτι της, είχε τα μάτια της άνοιχτά, αλλά φαινόταν σαν να μην έβλεπε τίποτε.

— Μητέρα, θέλεις τίποτε;...

Μά καμμιά άπάντησι.

— Μητέρα, θέλεις να σου φέρω λίγο γάλα; ξαναρώτησε ή Φλωρέτα.

— 'Οχι, ψιθύρισε με φωνή σβησιμένη ή άρρωστη. 'Αφησέ με. Είμαι πολύ κουρασμένη.

'Η μικρούλα κάθησε κοντά στο κρεβάτι κι' άρχισε να κλαίη, κυττάζοντας τη μητέρα της.

— Φάε ένα κομμάτι ψωμί, κόρη μου, της είπε εκείνη σε λίγο. Πονούσα σήμερα πολύ και δεν μπόρεσα να σηκωθώ να θράσω τίποτε. 'Ω! Φλωρέτα, κόρη μου, τί θα γίνης αν σ' αφήσω μοναχή;

— Γιατί θα μ' αφήσης μοναχή, μητέρα;... Πάρε με μαζί σου... Θα είμαι καλή...

— Να σε πάρω μαζί μου, άγάπη μου; Μά θα πάω πολύ μακριά... Μην κλαίς έτσι κι' έλα να σε φιλήσω...

Είχε νυχτώσει...

'Η μητέρα της Φλωρέτας είχε άκουμπήσει το κεφάλι της κόρης της στον ώμο της και ή δυστυχισμένη μικρούλα άποκοιμήθηκε κλαίγοντας.

Ξύπνησε σε λίγο, άκούγοντας τη φωνή του πατέρα της και ενός ξένου, τον όποιο είχε φέρει μαζί του. 'Ο ξένος έπιασε το σφυγμό της άρρωστης, στήριξε το κεφάλι του στο στήθος της και άφογκράστηκε επί πολλή ώρα. 'Επειτα της είπε να θήξη κι' εξέτασε το αίμα που έβγαине από το στόμα της.

'Αφού τελείωσε ή εξέταση, ο πατέρας της Φλωρέτας συνώδευσε τον ξένο ως το άμάξι του, κι' εκεί τον ρώτησε:

— Λοιπόν, γιατρέ;

— Τί νά σοῦ πῶ, Φραντί, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος. Δέν ἔχω πειά καμμιά ἐλπίδα. Ἡ γυναῖκα σου σέ δυο-τρεις μέρες τελειώνει...

Γιατί ὁ πατέρας τῆς Φλωρέτας ἔβγαλε τή στιγμή ἐκείνη ἕνα λυγμό; Γιατί τάχα;

Ἡ Φλωρέτα δέν ἤξερε γιατί, ἀλλά φοβόταν πολὺ, καὶ ὤρμησε στήν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα της, ὁ ὁποῖος τή σήκωσε στά χέρια του καὶ τή φίλησε στό πρόσωπο. Ἡ Φλωρέτα κατάλαβε τότε ὅτι ὁ πατέρας της ἔκλαιγε, γιατί τὸ πρόσωπό της θράχηκε μὲ τὰ δάκρυά του.

Περάσανε δυο μέρες.

Ἡ ἄρρωστη δέν μιλοῦσε πειά. Ἡ γειτόνισσες πήγαιναν καὶ τὴν ἔβλεπαν ἡσυχά-ἡσυχά, χωρὶς νὰ κάνουν καθόλου θόρυβο. Ἡ μιά ἔφερνε λίγο κρασί, ἡ ἄλλη λίγο ἄσπρο ψωμί κ' ἡ ἄλλη λίγο ζουμί... Ποτέ δέν εἶχαν ἔρθει τόσο ἀνθρώποι στό καλυθόσπιτό τους!

Ἡ γειτόνισσες κουβέντιαζαν σέ μιά γωνιά... Ὁ πατέρας τῆς Φλωρέτας δέν ἔλεγε τίποτε, δέν τή μάλλον πειά, δέν φώναζε... Κάθε τόσο μόνο ἔπιανε τὸ χέρι τῆς γυναίκας του,

τὴ φιλοῦσε στό μέτωπο καὶ τῆς μιλοῦσε στό αὐτί... Ἐκεῖνη μισάνοιγε τὰ μάτια της κ' ἔπειτα τὰ ἔκλεινε πάλι. Τέλος ἦρθε ὁ παπᾶς, κρατῶντας τὸ δισκοπότηρο καὶ τὴν κοινῶν... Μιά γειτόνισσα θέλησε νὰ πάρη τότε τὴ Φλωρέτα γιὰ νὰ κοιμηθῆ στό σπίτι της. Ἡ Φλωρέτα δέν ἤθελε νὰ πάη, μὰ ὁ πατέρας της τῆς εἶπε:

— Πήγαινε, Φλωρέτα... Μὴ μὲ κάνης νὰ λυπηθῶ πιὸ πολὺ... Μοῦ φτάνει ἡ λύπη ποὺ ἔχω...

Ἔτσι ἡ Φλωρέτα ἐπῆγε στό σπίτι τῆς γειτόνισσας. Τὴν ἔβαλαν ἐκεῖ νὰ κοιμηθῆ σ' ἕνα καθαρό κρεββατάκι, μὰ δέν ἀποκοιμήθηκε παρά μόνο τὸ πρωῖ, ὅταν ἄρχισαν νὰ λαλοῦν τὰ κοκόρια.

Τὴν ἄλλη μέρα θέλησε νὰ γυρίσῃ πάλι στό καλυθόσπιτό τους, ἀλλὰ ἦρθε ὁ πατέρας της καὶ δέν τὴν ἄφησε... Πόσο λυπημένος φαινόταν! Τῆς εἶπε νὰ μείνῃ ἐκεῖ ποὺ θρισκόταν καὶ τῆς ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ πήγαινε νὰ τὴν πάρη τὴν ἄλλη μέρα... Τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ ἐπῆγαν καὶ τὴ θρήκαν... Περίεργο ὅμως! Τὴν ἡμέρα ἐκείνη δέν τὴν περιγέλασαν, ἀλλὰ τῆς μιλοῦσαν μὲ συμπόνοια...

Ὅλ' αὐτὰ ἔκαναν τὴ Φλωρέτα πολὺ ἀνήσυχη. Ἡ ἀγωνία ἔσφιγγε τὴν καρδιά της. Στὸ τέλος, δέν μπόρεσε νὰ κρατηθῆ καὶ φώναζε:

— Θέλω νὰ δῶ τὴ μητέρα μου! Θέλω νὰ δῶ τὴ μητέρα μου!

Καὶ, φεύγοντας ἀπὸ τῆς γειτόνισσας, ἔτρεξε στό σπίτι της.

Βρῆκε ἐκεῖ τὸν πατέρα της νὰ κάθεται μὲ τὸ κεφάλι σκυφτὸ πλάι στό κρεββάτι, ὅπου ἦταν πλαγιασμένη ἡ μητέρα της.

Ἀλλὰ ἡ Φλωρέτα δέν τὴν ἀναγνώριζε πειά... Φαινόταν τόσο σοβαρὴ μὲ τὰ κλειστά της μάτια καὶ τὰ σφραγισμένα της χεῖλη, ὥστε ἡ μικρούλα δέν τόλμησε νὰ τὴν πλησιάσῃ.

Ὁ Φραντί, μόλις τὴν εἶδε, τὴν πήρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἐπῆγε πάλι στό σπίτι τῆς γειτόνισσας. Ἡ Φλωρέτα κοιμήθηκε ἐκεῖ. Τὸ ἄλλο πρωῖ, ὅταν σηκώθηκε, ἄκουσε τὴ γειτόνισσα νὰ λὲ στὸν ἄνδρα της:

— Δέν εἶνε σωστὸ ν' ἀφήσουμε τὴ δυστυχισμένη αὐτὴ μικρούλα νὰ πάη στὴν κηδεῖα τῆς μητέρας της μ' αὐτὴ τὴν ξεσκισμένη φούστα. Θὰ τῆς δώσω τὴ μαύρη φούστα τῆς κόρης μου ποὺ τῆς ἐκόντηνε πειά καὶ δέν τῆς κάνει.

— Κάνε ὅ,τι σέ φωτίσῃ ὁ Θεός, γυναῖκα.

Ἡ γειτόνισσα ἄνοιξε τότε ἕνα μεγάλο δρύινο ντουλάπι, στό κάτω ράφι τοῦ ὁποῖου ἦσαν τοποθετημένα μὲ τάξι στίβες ἀσπρόρρουχα. Στὸ ἀπάνω κρεμόντουσαν διάφορα φορέματα. Διάλεξε λοιπὸν μιά μαύρη φούστα μάλλινη καὶ φώναξε στὴν ὄρφανή:

— Ἐλα δῶ, Φλωρέτα!

Καὶ ἄφου τὴν ἔβαλε καὶ στάθηκε ἀνάμεσα στά γόνατά της, τῆς φόρεσε τὴ μαύρη φούστα.

— Σοῦ πάει πολὺ ὡμορφα! τῆς εἶπε. Ἐλα τώρα νὰ σὲ πλύνω καὶ νὰ σὲ χτενίσω.

Ἀφου τὴν ἔπλυνε καὶ τῆς χτένισε τὰ ὠραῖα ξανθὰ μαλλιά της, στόθηκε μιά στιγμή καὶ τὴν καμάρωσε.

— ὦ! ποὺ νὰ σὲ χαρῶ! τῆς εἶπε. Ξέρεις, μικρούλα μου, πὼς δέν εἶσαι πειά ἢ ἴδια... Ἐγίνες διαφορετικὴ... Πιὸ ὡμορφη... Ἐλα φίλησέ με τώρα, μικρούλα μου, γιατί σὲ θρήκε μεγάλο κακό... Δέν θὰ ξαναγυρίσῃ πειά ἢ μανούλα σου, ποὺ ἔφυγε γιὰ τὸν ἄλλο κόσμο...

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, ἀκούγοντας τὴν καμπάνα τῆς ἐκκλησίας νὰ σημαίνῃ, ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Ὁ

πατέρας τῆς Φλωρέτας πῆγε νὰ τὴν πάρη κ' ἄμα τὴν εἶδε καθαρὴ καὶ καλοντυμένη, εἶπε μὲ συγκίνησι στὴν γειτόνισσα:

— Εἶσαι πολὺ καλὴ γυναῖκα, κυρὰ Μαρία... Ἄμα μὲ χρειαστῆς καμμιά φορὰ, μὴ διστάσῃς νὰ μοῦ τὸ πῆς καὶ θὰ δῆς πὼς δέν ξεχνᾶω ἐγὼ τὰ καλὰ ποὺ μοῦ κάνουν...

Ὅταν ἡ Φλωρέτα ἔφτασε στό σπίτι της, εἶδε τέσσερες ἀνθρώπους νὰ μπαίνουν μέσα. Σὲ λίγο ξαναβγήκαν κρατῶντας τὸ φέρετρο κ' ἐκείνη μὲ τὸν πατέρα της καὶ μὲ δλους τοὺς ἄλλους ἀκολούθησαν ἀπὸ πίσω. Ὁ παπᾶς ἔψελνε στό δρόμο κ' ὁ πατέρας της ἔκλαιγε. Ἔτσι ἔφτασαν στὴν ἐκκλησία. Ἐκεῖ ἡ Φλωρέτα, πνιγμένη ἀπὸ τοὺς λυγμούς της, φίλησε τὰ κρῦα χεῖλη τῆς νεκρῆς καὶ τὸ παγωμένο μέτωπό της. Ἐπειτα τράθηξαν γιὰ τὸ νεκροτάφειο. Ἡ Φλωρέτα δέν πῆγε ἐκεῖ γιατί τὴν πήρε στό σπίτι της ἡ γειτόνισσα, ἐπειδὴ φοβότανε μήπως ἄρρωστήσῃ ἀπὸ τὰ πολλὰ δάκρυα...

— Ὁ πατέρας σου θάρθῃ νὰ σὲ πάρη ἀπόψε, τῆς εἶπε. Μείνε μὲ τὴν κόρη μου ποὺ δέν ἔχει σήμερα σχολεῖο.

Τὰ δύο κορίτσια πέρασαν μαζὺ ὅλη τὴν ἡμέρα. Ἡ κόρη τῆς γειτόνισσας προσπαθοῦσε νὰ παρηγορήσῃ τὴν ὄρφανὴ καὶ νὰ τὴν κάνῃ νὰ ξεχάσῃ τὴ μεγάλη συμφορὰ της.

Τὸ θράδυ ὁ πατέρας τῆς Φλωρέτας ἐπῆγε καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ ξαναγύρισαν στό σπίτι τους. Πόσο ἄδειο φαινόταν τώρα τὸ καλυθόσπιτό τους χωρὶς τὴ μητέρα της... Ἡ Φλωρέτα ἤξερε ὅτι στό ἐξῆς πάντα ἄδειο καὶ μελαγχολικὸ θὰ ἔμενε τὸ σπιτάκι τους, γιατί πειά δέν θὰ ξαναγύριζε ἢ μανούλα της, ποτέ πειά δέν θὰ τὴν ξανάβλεπε!...

Ὅπως εἶπαμε, τὰ παιδιὰ ξεχνᾶνε εὐκολὰ τὴ λύπη τους. Ἡ ζωηρότης, τὰ παιγνίδια, τὸ γέλιο, εἶνε ἀπαραίτητα γιὰ τὴν υγεία τους καὶ γιὰ τὴ σωματικὴ τους ἀνάπτυξη.

Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ Φλωρέτα, μόλις ξύπνησε, συλλογίστηκε πρῶτα-πρῶτα τὴ μητέρα της. Ἀλλὰ ἔπειτα, καθὼς ντυνόταν, τὸ μυαλό της πῆγε σιγά-σιγά στό Γιάννη, στό ποταμάκι, στὴ σφυρίχτρα της.

Ὁ πατέρας της εἶχε σηκωθῆ κιόλας καὶ ἀναθε φωτιά. Βλέποντας τὴν κόρη του νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν πόρτα, τὴν ρώτησε:

— Ποῦ πᾶς;

(Ἀκολουθεῖ)

Ἡ δυστυχισμένη μικρούλα κοιμήθηκε κλαίγοντας